

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC80 (82)

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2018

YEARBOOK

2018

ГОДИНА 9
БРОЈ 12

VOLUME IX
NO 12

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2018
YEARBOOK

ГОДИНА 9
БР. 12

VOLUME IX
NO 12

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

ГОДИШЕН ЗБОРНИК ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

За издавачот:

вонр. проф. Драгана Кузмановска

Издавачки совет

проф. д-р Блажо Боев

проф. д-р Лилјана Колева-Гудева

проф. д-р Виолета Димова

вонр. проф. Драгана Кузмановска

проф. д-р Луси Караниколова -Чочоровска

проф. д-р Светлана Јакимовска

доц. д-р Ева Горѓиевска

Редакциски одбор

- проф. д-р Ралф Хајмрат – Универзитет од Малта, Малта
проф. д-р Нецати Демир – Универзитет од Гази, Турција
проф. д-р Ридван Цанин – Универзитет од Едрене, Турција
проф. д-р Стана Смиљковиќ – Универзитет од Ниш, Србија
проф. д-р Тан Ван Тон Та – Универзитет Париз Ест, Франција
проф. д-р Карин Руке Бритен – Универзитет Париз 7 - Дени Дидро, Франција
проф. д-р Роналд Шејфер – Универзитет од Пенсилванија, САД
проф. д-р Кристина Кона – Хеленски Американски Универзитет, Грција
проф. д-р Златко Крамариќ – Универзитет Јосип Јурај Штросмаер, Хрватска
проф. д-р Борјана Просев-Оливер – Универзитет во Загреб, Хрватска
проф. д-р Татјана Ѓуришиќ-Бекановиќ – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
проф. д-р Рајка Глушица – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
доц. д-р Марија Тодорова – Баптистички Универзитет од Хонг Конг, Кина
доц. д-р Зоран Поповски – Институт за образование на Хонг Конг, Кина
проф. д-р Елена Андонова – Универзитет „Неофит Рилски“, Бугарија
м-р Диана Мистреану – Универзитет од Луксембург, Луксембург
проф. д-р Зузана Буракова – Универзитет „Павол Јозев Сафарик“, Словачка
доц. д-р Наташа Поповиќ – Универзитет во Нови Сад, Србија
проф. д-р Светлана Јакимовска, доц. д-р Марија Кукубајска, проф. д-р Луси Караниколова-Чочоровска, доц. д-р Ева Горѓиевска, проф. д-р Махмут Челик,
проф. д-р Јованка Денкова, доц. д-р Даринка Маролова, доц. д-р Весна Коцева, виш лектор м-р Снежана Кирова, лектор м-р Наталија Поп-Зариева, лектор м-р Надица Негриевова, лектор м-р Марија Крстева

Главен уредник

проф. д-р Светлана Јакимовска

Одговорен уредник

доц. д-р Ева Горѓиевска

Јазично уредување

Лилјана Јовановска

(македонски јазик)

лектор м-р Биљана Петковска, лектор м-р Крсте Илиев, лектор м-р Драган Донева
(англиски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров, Благој Михов

Редакција и администрација

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

Филолошки факултет

ул. „Крсте Мисирков“ 10-А п. факс 201, 2000 Штип Р. Македонија

**YEARBOOK
FACULTY OF PHILOLOGY**

For the publisher:

Ass. Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Editorial board

Prof. Blazo Boev, PhD

Prof. Liljana Koleva-Gudeva, PhD

Prof. Violeta Dimova, PhD

Ass. Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Ass. Prof. Eva Gjorgjievska

Editorial staff

Prof. Ralf Heimrath, PhD — University of Malta, Malta

Prof. Necati Demir, PhD— University of Gazi, Turkey

Prof. Ridvan Canım, PhD— University of Edrene, Turkey

Prof. Stana Smiljkovic, PhD— University of Nis, Serbia

Prof. Thanh-Vân Ton-That, PhD— University Paris Est, France

Prof. Karine Rouquet-Brutin PhD — University Paris 7 – Denis Diderot, France

Prof. Ronald Shafer— University of Pennsylvania, USA

Prof. Christina Kkona, PhD— Hellenic American University, Greece

Prof. Zlatko Kramaric, PhD— University Josip Juraj Strosmaer, Croatia

Prof. Borjana Prosev – Oliver, PhD— University of Zagreb, Croatia

Prof. Tatjana Gurisik- Bekanovic, PhD— University of Montenegro, Montenegro

Prof. Rajka Glusica, PhD— University of Montenegro, Montenegro

Ass. Prof. Marija Todorova, PhD— Baptist University of Hong Kong, China

Ass. Prof. Zoran Popovski, PhD— Institute of education, Hong Kong, China

Prof. Elena Andonova, PhD— University Neoflt Rilski, Bulgaria

Diana Mistreanu, MA— University of Luxemburg, Luxemburg

Prof. Zuzana Barakova, PhD— University Pavol Joseph Safarik, Slovakia

Ass. Prof. Natasa Popovik, PhD— University of Novi Sad, Serbia

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD, Ass. Prof. Marija Kukubajska, PhD, Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD, Ass. Prof. Eva Gjorgjievska, PhD, Prof. Mahmut Celik, PhD, Prof. Jovanka Denkova, PhD, Ass. Prof. Darinka Marolova, PhD, Ass. Prof. Vesna Koceva, PhD, lecturer Snezana Kirova, MA, lecturer Natalija Pop-Zarieva, MA, lecturer Nadica Negrievska, MA, lecturer Marija Krsteva, MA

Editor in chief

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Managing editor

Ass. Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Language editor

Liljana Jovanovska

(Macedonian language)

lecturer Biljana Petkovska, lecturer Krste Iliev, lecturer Dragan Donev

(English language)

Technical editor

Slave Dimitrov, Blagoj Mihov

Address of editorial office

Goce Delcev University

Faculty of Philology

Krste Misirkov b.b., PO box 201 2000 Stip, Republic of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENTS

----- ЈАЗИК

Марија Леонтиќ

ГРАМАТИЧКАТА КАТЕГОРИЈА ПАДЕЖ ВО ТУРСКИОТ
ЈАЗИК И НЕГОВО ПРЕДАВАЊЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Marija Leontik

THE CASES IN TURKISH LANGUAGE AND THEIR TRANSLATION

EQUIVALENTS IN MACEDONIAN LANGUAGE 9

Марија Соколова

АСОЦИЈАТИВНОТО ПОЛЕ НА СТИМУЛУСОТ ГЛУП ВО
АСОЦИЈАТИВНИТЕ РЕЧНИЦИ НА МАКЕДОНСКИОТ, СРПСКИОТ,
БУГАРСКИОТ И РУСКИОТ ЈАЗИК

Marija Sokolova

THE ASSOCIATIVE FIELD OF THE STIMULUS STUPID IN THE
ASSOCIATIVE DICTIONARIES OF THE MACEDONIAN, SERBIAN,
BULGARIAN AND RUSSIAN LANGUAGES 17

----- КНИЖЕВНОСТ

Krste Iliev, Natalija Pop Zarieva, Dragan Donev

SOME COMMON TRAITS SHARED BY ENGLISH RENAISSANCE

REVENGE TRAGEDIES 25

Славчо Ковилоски

КНИЖЕВНОТО И ИСТОРИСКОТО ЗА СИРМА ВОЈВОДА

Slavcho Koviloski

THE LITERARY AND HISTORICAL WORKS ABOUT SIRMA VOIVODA 33

Ранко Младеноски

РАСКАЗИ НА ЕТГАР КЕРЕТ НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

Ranko Mladenoski

STORIES BY ETGAR KERET IN MACEDONIAN 43

Ева Ѓорѓиевска

РАЗВОЈНИТЕ ФАЗИ НА СРЕДНОВЕКОВНАТА ИТАЛИЈАНСКА ПОЕЗИЈА

Eva Gjorgjievska

THE DEVELOPMENT OF THE ITALIAN MIDDLE AGES POETRY 49

Фатмире Вејсели

ИНТЕРСУБЈЕКТИВНА АНАЛИЗА ВО ДРАМАТА НА
МАРИЛУИЗЕ ФЛАЈСЕР „ЧИСТИЛИШТЕ ВО ИНГОЛШТАТ“

Fatmire Vejseli

INTER-SUBJECTIVE ANALYSIS BETWEEN MOTHER AND SON

IN MARILUISE FLEISSER'S PLAY: THE PURGATORY IN INGOLSTADT 57

Krste Iliev, Natalija Pop Zarieva, Dragan Donev

ATTITUDES TO POETRY IN THE ANTIQUITY AND TO DRAMATIC

POETRY IN RENAISSANCE ENGLAND 65

Ивана Котева, Махмут Челик

ДОАЈЕНОТ НА ТУРСКАТА КНИЖЕВНОСТ ВО МАКЕДОНИЈА
– ИЛХАМИ ЕМИН

Ivana Koteva, Mahmut Celik

THE DOYEN OF TURKISH LITERATURE IN REPUBLIC OF
MACEDONIA- ILHAMI EMIN

75

----- МЕТОДИКА

Biljana Ivanova, Snezana Kirova, Dragana Kuzmanovska, Marica Tasevska

INVESTIGATION OF INSTRUMENTAL AND INTEGRATIVE MOTIVATION OF
LEARNING SECOND/FOREIGN LANGUAGE IN MACEDONIA

85

Марија Тодорова

МНОГУЈАЗИЧЕН НАСТАВНИК

Marija Todorova

MULTILINGUAL TEACHER

95

Марица Тасевска

МЕСТОТО И УЛОГА НА ВЕШТИНАТА ЗБОРУВАЊЕ НИЗ
НАСТАВНИТЕ МЕТОДИ

Marica Tasevska

THE PLACE AND THE ROLE OF THE SPEAKING SKILL IN
THE METHODS OF TEACHING

101

Марица Тасевска, Адријана Хаџи-Николова, Драган Донеv
МОТИВАЦИЈАТА КАКО КЛУЧЕН ФАКТОР ЗА ИЗУЧУВАЊЕ
НА ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК КАЈ УЧЕНИЦИТЕ ОД
СРЕДНО ГИМНАЗИСКО ОБРАЗОВАНИЕ

Marica Tasevska, Adrijana Hadzi-Nikolova, Dragan Donev

MOTIVATION AS A KEY FACTOR FOR LEARNING GERMAN
LANGUAGE BY THE STUDENTS OF HIGH SCHOOL

109

----- ПРЕВЕДУВАЊЕ

Даринка Маролова

КУЛТУРНОСПЕЦИФИЧНИ ФЕНОМЕНИ ВО

ИНТЕРЛИНГВАЛНАТА КОМУНИКАЦИЈА

(ГЕРМАНСКИ–МАКЕДОНСКИ, МАКЕДОНСКИ–ГЕРМАНСКИ)

Darinka Marolova

CULTURE-SPECIFIC FENOMENA IN THE INTERLINGUAL COUNICATION

(GERMAN-MACEDONIAN, MACEDONIAN-GERMAN)

119

Драган Донеv, Марица Тасевска, Крсте Илиев

ВЛИЈАНИЕТО НА КУЛТУРОЛОШКИТЕ ОСОБЕНОСТИ ВРЗ

ПРОЦЕСОТ НА ПРЕВЕДУВАЊЕ

Dragan Donev, Marica Tasevska, Krste Iliev

CULTURAL IMPLICATIONS IN THE PROCESS OF TRANSLATION

129

----- *КУЛТУРА*

Marija Krsteva, Dragan Donev, Krste Plev
NEW MEDIA CONTENT – MEME 135

----- *ПРИКАЗИ*

Људмил Спасов, Ирина Петровска
„АКАДЕМСКО ПИШУВАЊЕ 1“ ОД АВТОРКИТЕ ВИОЛЕТА
ЈАНУШЕВА И БИСЕРА К. СТОЈЧЕВСКА 141

МОТИВАЦИЈАТА КАКО КЛУЧЕН ФАКТОР ЗА ИЗУЧУВАЊЕ НА ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК КАЈ УЧЕНИЦИТЕ ОД СРЕДНО ГИМНАЗИСКО ОБРАЗОВАНИЕ

Марица Тасевска¹, Адријана Хаџи-Николова², Драган Донеv³

¹Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
marica.tasevska@ugd.edu.mk

²Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
adrijana.hadzi-nikolova@ugd.edu.mk

³Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
dragan.donev@ugd.edu.mk

Апстракт : Теоријата на мотивацијата има една долга традиција пред сè со мноштво од најразлични тенденции карактеристични за своето време. Нејзините почетоци се присутни уште во Антиката преку старогрчкиот филозоф Епикур (314 – 270 год. пр.н.е) и неговиот хедонизам чија цел е достигнување среќен и мирен живот кој би се одликувал со душевна непопатеност, ослободеност од страв и отсуство на болка, а кулминацијата ја достигнува со појавата на хуманистичката психологија и Адам Маслов (1908 –1970), преку неговата теза на поставување приоритети и самоактуализација. Мотивацијата и до ден денес е присутна во секоја сфера на човековото дејствување, па и во наставата по странски јазик. Немотивираноста го попречува остварувањето на конкретни цели, па оттука наш предмет на истражување е токму присуството на мотивацијата кај учениците од средното гимназиско образование за изучување на германскиот јазик. Истражувањето ќе се врши преку претходно подготвен прашалник за учениците, а неговите резултати ќе се пласираат токму во овој труд, со надеж дека истите ќе можат да се интегрираат и во наставата со цел полесно усвојување на странските јазици.

Клучни зборови: *настава, странски, мотивираност, јазици, ученици, образование*

MOTIVATION AS A KEY FACTOR FOR LEARNING GERMAN LANGUAGE BY THE STUDENTS OF HIGH SCHOOL

Marica Tasevska¹, Adrijana Hadzi-Nikolova², Dragan Donev³

¹Faculty of Philology, “Goce Delcev” University, Stip
marica.tasevska@ugd.edu.mk

² Faculty of Philology, “Goce Delcev” University, Stip
adrijana.hadzi-nikolova@ugd.edu.mk

³ Faculty of Philology, “Goce Delcev” University, Stip
dragan.donev@ugd.edu.mk

Abstract: The theory of motivation has a long tradition with a variety of different tendencies typical for their time. The beginnings are present in the Antics, with the works of the ancient Greek philosopher Epicurus (314 – 270 BC) and his hedonism, whose goal was to reach a happy and peaceful life characterized by tranquility, peace and freedom from fear as well as absence of pain. They culminated with the appearance of the humanistic philosophy and Adam Maslow (1908 – 1970) with his theory for setting priorities and self-actualization. The motivation is present in every aspect of the human life and the foreign language instruction is no exception. Demotivation hinders the realization of precise goals; hence, our research is based on the presence of motivation of the students from the

Gymnasium high school in learning the German language. The research will be conducted with previously prepared questionnaire for the students and its results will be discussed in this paper, hoping for its integration in the education with the purpose of making the foreign language acquisition easier.

Keywords: *instruction, foreign, motivation, languages, students, education*

Вовед

Колкава е важноста на мотивацијата за ефикасна настава по странски јазик може да се сфати доколку се направи споредба со било која друга вештина, спортска активност или научна цел. Размислете какви резултати би постигнале немотивираните спортисти. Зошто би вложиле толкав труд ако немаат цел и мотив за успешна игра. Мотивацијата е клучниот двигател, особено кога се работи за нешто во што мора да се вклучи многу труд или да се посвети многу внимание, што значи потребен е значителен умствен напор. За да го постигнеме посакуваниот резултат, односно да се стекнеме со умешност на дејствување и интеракција со странскиот јазик, од голема важност е мотивираноста на учениците уште во почетните фази на изучување на еден странски јазик. Мотивираните ученици имаат и поголема желба и наклонетост кон изучување на странски јазик, за разлика од нив немотивираните ученици покажуваат отпор кон странскиот јазик со што потешко или во одредени ситуации воопшто и не го усвојуваат истиот. За таа цел веќе години наназад голем број научници се занимавале со овој термин со цел да се изнајдат најдобрите техники и методи со кои би се подигнала мотивацијата на часот по странски јазик. За конкретно разбирање на терминот *мотивација* од голема важност е пред сè да објасни етимолошкото потекло на мотивацијата, како и прецизно да се дефинираат различните аспекти на истиот.

Терминот *мотивација* доаѓа од латинскиот збор *'movere'* што значи да се движи. Оттука, несомнено може да заклучиме дека мотивацијата е двигател на секој наш процес, физички или умствен. Овој феномен се обликувал низ историјата од страна на наставниците, научниците, политичарите и сите останати. Во основата на овој термин лежи зборот *мотив* кој посочува од една страна на потребите, внатрешниот поттик или пак од друга страна на награда или казна.

Според Пелтонен, мотивацијата е варијабилна умствена состојба која е пресудна за однесувањето на луѓето и нивните интереси за точно одредена ситуација (Peltonen, 1985, p. 52).

Според еден од најцитираните германски психолози и наставници Хекхаузен, мотивацијата претставува хипотетичка изградба со која се објаснува правецот, траењето и интензитетот на однесувањето, односно *мотивацијата се дефинира како моментална подготвеност на индивидуата за разбирање, насочување и координирање на неговите сетилни, когнитивни и моторни функции кон остварување на одредена цел (Heckhausen, 1974, p.149).*

Од наставен аспект мотивацијата за учење зависи од тоа дали учениците воопшто проследуваат одредени наставни активности, колку долго се проследуваат овие активности и колку интензивно се учи. Од овие причини постојат и различни мотиви кои го објаснуваат нашето однесување. Така, на пример, дел од учениците се мотивирани за повисока оценка, пофалба од страна на наставниците или родителите, други пак се мотивирани за стекнување углед од страна на соучениците, а кај поединци пак може да се јави и негативен ефект. Сето тоа и произлегува од

истакнатоста на одредена форма на мотивација. Денес едноставно можеме да кажеме дека мотивацијата е движечка сила во секој аспект на човековото делување.

1. Мотивацијата и учењето странски јазик

Големiot број спроведени истражувања од страна на истакнати научници резултираат со тврдењето дека учењето претставува активен процес во кој индивидуата создава нова слика за себе наспроти другите луѓе или реалноста (Takala, 1992 цитирано во Karppinen, 2005, p. 7). Не може да се учи пасивно, па оттука можеме да заклучиме дека мотивацијата претставува еден од клучните фактори во наставниот процес. Според Апелтауер, усвојувањето на странскиот јазик може да се одвива или преку негово спонтано ненасочено усвојување или пак негово изучување. Ненасоченото усвојување на странскиот јазик се одвива на сличен начин како и усвојувањето на мајчиниот јазик или пак на начин на кој се усвојува втор странски јазик преку живеење во целната земја, т.е. од самото опкружување (Apeltauer, 1997). Од друга страна пак, процесот на усвојување на јазикот преку учење се одвива свесно, во насочена настава преку точно прецизирани учебници, со точно поставени цели, во точно утврдена училница и време. Во последните неколку години интензивно, преку истражувања, се работи за изнаоѓање на најсоодветни техники за зголемена мотивација во наставниот процес. Германскиот професор Апелт Валтер (Aplet Walter) спровел истражување со цел да ги утврди мотивите за изучување на странски јазик, каде што дошол до резултати дека покрај интегративните, инструменталните, внатрешните и надворешните мотиви, голема улога играат и општествениот мотив, мотивот од родителите и наставниците, потребата од комуникација, љубопитноста, користа од странскиот јазик и неговата примена. Овде припаѓаат фамилијарните ставови за изучување на еден странски јазик, желбата на ученикот да им се допадне на наставниците, интересите за културата и цивилизацијата на целната земја, како и потребата од комуникација во истата, желбата за добивање подобра оценка или пак изнаоѓање подобра работа или пак желбата за самореализација. Овие резултати укажуваат на тоа дека во наставниот процес предност имаат когнитивните и социјалните мотиви за изучување на јазикот, но не се исклучуваат ниту љубопитноста и претставата на учениците за усвојување странски јазик кој би бил од голема корист при интеракција со други луѓе (1981).

Покрај споменатите мотиви не треба да се изостави и самовербата и сликата која ученикот ја има за себе кои во голема мера влијаат врз мотивацијата на учениците кон наставниот процес. Контактот со странската култура и општество ја зајакнуваат самовербата и влијаат позитивно за зголемување на нивната мотивираност (Dönges, 2001 цитирано во Karppinen, 2005, p. 9). Сепак она во кое се сложни сите методичари, лингвисти и професори е дека ученикот пред сè треба да покажува интерес за странскиот јазик, за истиот и да го изучува.

2. Аспекти на мотивацијата

Мотивацијата има повеќе аспекти кои се јавуваат речиси кај сите возрасни групи што се занимаваат со оваа вештина. Некои од аспектите на мотивација се следните: внатрешна мотивација, надворешна мотивација, лична ефикасност и социјална мотивација.

2.1. Внатрешна мотивација

Внатрешната мотивација, како што и самото име ни кажува, е лична движечка сила, внатрешна, која нè тера да ја исполниме целта што ја имаме поставено. Гатри и

Вигфилд (Guthrie & Wigfield, 2000) објаснуваат дека внатрешната мотивација се однесува на личното уживање во активностите на учење кои се однесуваат за наше добро, а кои можеби се прават и во слободно време. Тие цитираат автори кои велат дека активностите поттикнати од внатрешна мотивација вклучуваат уживање, возбуда и интерес. Внатрешната мотивација всушност содржи и душевна компонента, т.е. желба на читателот да стапи во интеракција со тие активности (Guthrie & Wigfield, 2000, p. 407). Најголема е мотивацијата која доаѓа одвнатре, ние самите како личности сме најголеми двигатели на нашите дела, нашата свест и потсвест се најчесто одговорни за нашите постапки. Доколку кај нас постои решеност нешто да се заврши, тоа е најголемиот знак дека целта ќе се оствари. Доколку лично сме мотивирани да го прочитаме текстот за да дознаеме или научиме нешто или да ја решиме задачата што ни е поставена, веројатноста дека така ќе биде е голема. Гатри и Вигфилд (Guthrie & Wigfield, 1999, p. 201) велат дека внатрешната мотивација се однесува на тоа дека читателот учествува во активноста за свое добро и ужива во знаењето што го конструира од текстот и на тоа што е изложен на активност читање кога е можно и соодветно.

Според Милер и Феарклот (Miller & Faircloth, 2009), внатрешната мотивација е централна ако станува збор за долгорочна ангажираност, како и ангажираност надвор од училиштето. Всушност, тие сметаат дека за да се постигне разбирање, потребна и клучна е внатрешна и лична посветеност. Освен тоа, тие сметаат дека внатрешната мотивација е најмоќната во процесот на изучување на странски со која би се постигнале долгорочни резултати.

Гатри и Вигфилд (Guthrie & Wigfield, 2000, p.407) велат дека внатрешната мотивација исто така има неколку аспекти, како љубопитноста, вклученоста и прифаќањето на предизвик. Љубопитноста е всушност вклученост на детето во задачите со цел да ја исполни својата желба да научи и да го разбере светот околу него. Вклученоста означува уживање на детето во неговата задлабоченост и восприемање на текстот. Ова често се означува и како „да се изгубиш во книгата“. Прифаќањето на предизвик означува желба да се сфати комплицираната литература и да се разберат сложените идеи во текстот.

2.2. Надворешна мотивација

Надворешната мотивација, како што кажува самото име, е стимул однадвор за да се исполни некоја цел. Според многу научници, дејствувањата предизвикани од надворешната мотивација имаат инструментална функција. Целта на ваквите однесувања и дејствувања најчесто е условена од добивање пофалба (на пример, добра оценка) или пак избегнување одредена казна (Schiefele & Kölger, 1998). Така на пример, некои ученици сакаат да бидат подобри од нивните соученици, некои пак остварувањето на наставната цел го гледаат преку зголемување на нивниот месечен цепарлак што го добиваат од родителите. Сепак, оваа мотивација е краткорочна, бидејќи ако не правиме нешто лично за себе, најчесто и не го правиме од вистински причини. Па многу често се случува да се откажеме пред да стигнеме до целта. Сепак, надворешната мотивација е површна, бидејќи овде учениците не учат заради уживање, па со тоа по добивањето на очекуваната награда или пофалба најчесто се губи и мотивацијата. Тарнер (Turner, 1995) исто така зборува за мотивацијата и вели дека кога се зборува за внатрешната мотивација, се занемарува фактот што учениците најчесто не читаат изолирано, туку се во интеракција со остатокот од одделението и наставникот. Па оттука и надворешната мотивација од соучениците и најмногу од наставникот може да одигра клучна улога во исполнувањето на целта.

2.3. Лична ефикасност

Личната ефикасност е исто така значаен аспект на мотивацијата, бидејќи колку е поголема личната самосатисфакција, толку се и подобри резултатите. Кога размислуваме позитивно за себе и за тоа што го правиме, тогаш и можностите за успех се поголеми. Бандура (Bandura цитирано во Guthrie & Wigfield, 2000, p.407) ја дефинира личната ефикасност како сопствено судење за своите способности за да се организираат и извршат дејства кои се потребни за да се исполни некоја цел. Гатри и Вигфилд (Guthrie & Wigfield, 1999) велат дека личната ефикасност е чувството на ученикот за неговата способност да го изучува странскиот јазик.

2.4. Социјална мотивација

Секој човек има свои лични причини да присвои или научи нешто ново. Покрај когнитивните, постојат и социјални мотиви како наклонетоста или безбедноста кои и тоа како играат голема улога дури и при учењето на странскиот јазик. Така, на пример, од големо значење за сите ученици е да создадат позитивен однос со нивните наставници. Наставниците можеби и претставуваат еден од најважните фактори кои го условуваат изучувањето на странскиот јазик. Наставникот е тој кој треба со помош на современи техники и методи да ја разбуди љубопитноста и љубовта кај учениците за изучување на јазикот. Како други социјални мотиви можат да се јават: стекнување на признание и моќ или пак избегнување негативни санкции. Според Штангл, за наставниот процес од најголемо значење е постоењето на љубопитност или интерес за предметната област (Stangl, 2018).

2.5. Интегративна vs. инструментална мотивација

Интегративно мотивираните ученици се интересираат за јазикот и културата на целната земја и го изучуваат јазикот со една единствена цел, односно интеракција со луѓе кои го говорат целниот јазик. Кај интегративната мотивација се развива желбата за идентификација со странскиот јазик и интеграција со културата и цивилизацијата на целната земја. Од друга страна пак, инструментално мотивираната личност познавањето на јазикот го гледа како средство од кое подоцна би извлекол некоја корист, на пример, во професијата (Gardner, 1985, p.11).

3. Мотивираноста на учениците за изучување на германскиот јазик во средното гимназиско образование

За да се утврди мотивираноста на учениците од средното гимназиско образование во Штип, беше спроведена анкета во истото училиште во која учествуваа околу 90 ученици. Резултатите од спроведената анкета ги презентираме во табела 1.

На прашањето: *Зошто сакате да учите германски јазик?*, на поголем број понудени искази ги добивме следниве резултати:

Табела 1. Опис на статистичките податоци за мотивираноста на учениците за изучување на германскиот јазик

Table 1. Description of statistical data on students' motivation in German language learning

	Потполно се согласувам	Се согласувам	Делумно не се согласувам	Воопшто не се согласувам
1. За да работам во една од германскојазичните земји	20 %	44,4 %	25,5 %	10 %
2. Можност за подобра и подобро платена работа	27,7 %	47,7 %	18,8 %	5,5 %
3. Германскиот јазик ми е потребен во мојата идна професија	6,6 %	22,2 %	48,8 %	22,2 %
4. Во мојот град има доста луѓе од германскојазичните земји, со кои би можел да комуницирам	1,1 %	6,6 %	23,3 %	68,8 %
5. Се интересирам за германскојазичната култура	14,4 %	23,3 %	31,1 %	31,1 %
6. Ми се допаѓа германскиот јазик	21,1 %	40 %	21,1 %	17,7 %
7. Затоа што имам доста слободно време кое би го пополнил за изучување на германскиот јазик	7,7 %	20 %	28,8 %	43,3 %
8. За патувања во германскојазичните земји	40 %	41,1 %	14,4 %	4,4 %

Од табелата 1 може да се забележи дека германскиот јазик како средство за пронаоѓање работа во некоја од германскојазичните земји го сметаат 44,4 % од испитаните ученици, додека пак само 10 % од испитаниците воопшто не се согласуваат дека клучниот мотив за учење на јазик треба да преставува пронаоѓањето на работа во германскојазичните земји.

За речиси половина од учениците германскиот јазик игра голема улога во пронаоѓање на подобра и подобро платена работа, додека пак само 5,5 % од

учениците сметаат дека воопшто умењето на јазикот не е одлучувачки фактор за работа.

Во исказот бр. 3 од табелата дека германскиот јазик може да биде услов за нивната идна професија, поголем број од вкупно 48,8 % испитани ученици не ја гледаат потребата од германскиот јазик во нивната идна професија, а помал процент со 22,2 % воопшто и не ја гледаат значајната улога на германскиот јазик во нивната идна професија.

На исказот бр. 4 дека германскиот јазик е потребен за комуникација со луѓе во мојата непосредна околина, најголем број од испитаниците со 68,8% воопшто и не се согласуваат со исказот, што сметаме дека резултатот се должи на помалиот број луѓе во нашиот град кои интензивно го користат германскиот јазик, како и бројот на туристи од германскојазичните земји, со што би се створила ситуација за комуникација.

За културата како мотив за изучување на германскиот јазик, добивме поделени мислења дека истата не претставува голем мотив за изучување на јазикот, односно според резултатите 31,1 % делумно се согласуваат со овој исказ и исто толкав процент воопшто не се согласуваат со исказот, додека пак мал процент од учениците имаат поголем интерес за културата на германскојазичните земји што 14,4 % потполно се согласуваат. Овде можеме да го наведеме и фактот и влијанието на англискиот јазик кој е присутен во секојдневието на учениците преку различни извори.

На исказот бр. 6 од делот кој се однесува на мотивацијата за учење германски јазик, голем процент од учениците сакаат да го изучуваат германскиот јазик, затоа што им се допаѓа, додека пак за 17,7 % тоа воопшто и не претставува мотив за учење на јазикот, односно истите немаат поголема наклонетост кон овој јазик.

Интересен е податокот што само 7,7 % од испитаниците како слободна активност го имаат изучувањето на германскиот јазик, за разлика со останатите 43,3 % кои воопшто не сакаат да го изучуваат германскиот јазик во своето слободно време.

Очекувани беа резултатите кои ги добивме на последниот исказ каде што најголем број од учениците сметаат дека германскиот јазик ќе им послужи за комуникација при патувања, наспроти оние 4,4 % за кои германскиот јазик не треба да биде услов при патувања во германскојазичните земји.

Заклучок

Според спроведената анализа на делот кој се однесува на мотивацијата за изучување на германскиот јазик, можеме да заклучиме дека најголем број од учениците со вкупно 44,4 %, што е речиси половина од испитаниците, како мотив за изучување на јазикот ја сметаат можноста за вработување во некоја од германскојазичните земји, што се должи на големата побарувачка на кадар од балканските земји за овие простори. Поголем број испитаници, вкупно 47,7%, се согласуваат дека познавањето на германскиот јазик може да биде услов за пронаоѓање на подобра и подобро платена работа. Бидејќи во овие простори мал е бројот на населени лица од германскојазичните земји, исто толку помал е бројот на лица кои го владеат јазикот, дури 68,8 % воопшто не се согласуваат дека имаат можност да го користат јазикот во секојдневна комуникација со други луѓе. Изненадува и податокот што поголем број млади лица од 31,1 % делумно или воопшто немаат интерес за културата на земјите во кои се зборува германскиот јазик, со што би се стимулирала и нивната мотивација за учество во наставата по германски јазик. Сепак 40 % се согласуваат дека им се допаѓа германскиот јазик, како дополнителен мотив за негово

изучување. Дури 43,3 % од испитаниците воопшто и не сакаат да го изучуваат германскиот јазик како активност во слободното време, наспроти оној мал процент на ученици кои сакаат да го изучуваат јазикот во слободното време. За поголем дел од учениците можноста за комуникација на германски јазик при патувања е голем мотив за изучување на јазикот. Оттука можеме да заклучиме дека во модерната настава по странски јазик е зголемена инструменталната мотивација кај учениците за изучување на германскиот јазик, иако не се исклучува и присуството на внатрешна и интегративната мотивација за кои како наставници сметаме дека се неопходен фактор за долгорочно усвојување на странскиот јазик, бидејќи само преку идентификација со други култури се надградува и развива поединецот, а бенефитите од овој процес би можеле да бидат и од голема општествена и социјална корист.

Користена литература:

1. Apeltauer, E. (1997). *Grundlagen des Erst- und Fremdsprachenerwerbs*. Universität Gesamthochschule Kassel. Langenscheidt.
2. Apelt, W. (1981). *Motivation und Fremdsprachenunterricht*. Leipzig. VEB Verlag Enzyklopädie.
3. Gardner, R. C. (1985). *Social Psychology and Second Language Learning: The role of attitudes and motivation*. London. Edward Arnold.
4. Guthrie, J. T. & Wigfield, A. (1999). How motivation fits into a science of reading, *Scientific Studies of Reading*, 3(3), 199 – 205.
5. Guthrie, J. T. & Wigfield, A. (2000). Engagement and motivation in reading. In M. Kamil, P. Mosenthal, P.D. Pearson, & R. Barr (Eds.), *Handbook of reading research* Vol. 3 (p. 403 – 422), Mahwah, NJ: Erlbaum.
6. Heckhausen, H. (1974). Motive und ihre Entstehung. In: F.E. Weinert and C.F. Graumann (Eds.). *Funkkolleg Pädagogische Psychologie*, S. 133 – 172. Frankfurt/M.
7. Karpinnen, M. (2005). *Lernmotivation der Deutschlernenden in der gymnasialen Oberstufe in Finnland. Eine Vergleichstudie über den Motivationsstand der A- und B3-Deutschlernenden*. Universität Jyväskylä. Pro Gradu –Arbeit.
8. Miller, S. D. & Faircloth, B. S. (2009). Motivation and reading comprehension. In S.E. Israel & G.G. Duffy (Eds.), *Handbook of research on reading comprehension*, (p. 307 – 322), Routledge, London: Taylor and Francis.
9. Peltonen, M. (1985). *Koulutusoppi*. Keuruu. Otava.
10. Turner, J. (1995). The influence of classroom contexts on young children's motivation for literacy. *Reading Research Quarterly*, 30 (3), 410 – 441.

Интернет ресурси

<http://www.hueber.de/wiki-99-stichwoerter/index.php/Motivation>

<https://www.spektrum.de/lexikon/psychologie/leistungsmotivation/8717>

<http://arbeitsblaetter.stangl-taller.at/MOTIVATION/Lernmotivation.shtml>